

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö: STM/4750/2014

LAUSUNTOPYYNTÖ VAKUUTUSYHTIÖLAIN 8 LUKUA JA VAKUUTUSYRITYKSEN TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ ANNETUN SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUSTA KOSKEVISTA MUUTOSEHDOTUKSISTA, JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN TARKISTAMISESTA

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on pyytänyt lausuntoa Finanssialan Keskusliitolta (FK) vakuutusyhtiölain (VYL) 8 lukua ja vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (STMa) koskevista muutoksista, ja eräiden muiden lakien tarkistamisesta. FK esittää, että tässä vaiheessa vakuutustoimialan kirjanpitosäännöksiin tehtäisiin vain pakolliset muutokset (Solvenssi II [SII], Tyel, yhteistakuuerä jne.) ja vain ne muutokset, jotka vakuutusyrityksiä koskeva tilinpäätösdirektiivi edellyttää. Sijoitusten käypään arvoon arvostamista koskevien säännösten muutokset tulisi tehdä myöhemmin (esim. 1.1.2017/2018) ja vasta siinä vaiheessa, kun vakuutusyrityksiä koskevassa tilinpäätösdirektiivissä (IAD) rahoitusvälineiden käyvän arvon sääntelyn taustalla oleva kansainvälinen tilinpäätösstandardi IAS39 vaihtuu IFRS9:n sääntelyksi.

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) suoraan soveltaminen rahoitusinstrumenttien arvostamiseen on tilinpäätösdirektiivissä jäsenmaaoptio, jota Suomi yleisellä toimialalla ehdottaa käytettäväksi (yleisellä toimialalla olisi voitu direktiivin mukaan jatkaa kansallisesti myös nykyistä tapaa). FK toteaa, että vakuutustoimialan tulee tehdä option (IAS39-standardin suoraan soveltaminen tai nykyisen tavan jatkaminen) soveltamisesta itsenäisesti toimialan oma ratkaisu (muutoksen sisältö ja ajankohta). Lyhytaikaisten ja osin näennäisten muutosten tekemistä sääntelyssä tulisi välttää, kun jo muutoksista säädettäessä tiedetään niiden olevan väliaikaisia. FK kiinnittää huomiota myös siihen, että optio soveltaa IFRS -standardeja suoraan koskee tilinpäätösdirektiivin mukaan vain rahoitusvälineitä. FK toteaa lisäksi, että ei ole mitään pakottavia perusteita muuttaa vakuutusyhtiöiden arvostussäännöksiä 2003/51/EY artiklan 8 (6) mukaiseksi tilanteessa, jossa henki- ja vahinkovakuutusyhtiöillä on meneillään vaativa ja merkittävä vakavaraisuussääntöjen uudistus solvenssi I vakavaraisuuskehikosta solvenssi II vakavaraisuuskehikkoon sekä työeläkevakuutusyhtiöillä oma vakavaraisuussääntelyn muutosten implementointi.

STM perustelee sijoitusten käyvän arvon säännösten muutoksia mm. sillä, että vakuutusyhtiöt eivät ole käyttäneet mahdollisuutta arvostaa sijoituksia taseessa käypään arvoon. FK toteaa, että mahdollisuutta ei ole voitu käyttää, koska verosäännökset eivät nykyisin vakuutustoimialalla tue kaikille vakuutuslajeille tällaista arvostamistapaa. Esimerkiksi pankkitoimialalla on aikanaan verosäännöksiä muutettu siten, että se tukee toimialan käypään arvoon arvostamista tilinpäätöksessä. Lisäksi vakuutustoimiala on myös odottanut toimialalle tärkeiden IFRS-standardien (esim. IFRS9) valmistumista, jolloin

vältettäisiin kaksi suurta muutosta peräkkäin (IAS39→ IFRS9), kun meneillään on myös solvenssi II valmistautuminen. Sääntelyssä tulee välttää lyhytaikaisia muutoksia, kun niitä valmisteltaessa jo tiedetään, että toimialalle tärkeät standardit ovat lähitulevaisuudessa muuttumassa.

Lain perusteluissa todetaan, että ”Vakuutusyhtiöiden arvonkorotuksia koskevia säännöksiä ei tässä yhteydessä ehdoteta muutettaviksi, koska arvonkorotukset on aikaisemmin nähty tärkeiksi vakuutustoimialan yrityksille, eikä asiasta ole valmistelun aikana käyty keskustelua”. Sinänsä hyvä, että ei turhaan ehdoteta tässä vaiheessa muutosta arvonkorotuksia koskevaan sääntelyyn. FK kuitenkin toteaa, että muistakaan arvostamiseen liittyvistä säännösmuutoksista ei ole keskusteltu vakuutustoimialan kanssa.

FK toteaa, että säännösmuutoksista tulisi tehdä aina myös ns. vaikutusanalyysi (taloudelliset vaikutukset, hallinnolliset vaikutukset jne.) ja sääntelyssä tulisi noudattaa johdonmukaisuutta (esim. kansallisesti vakuutustoimialalla on aina noudatettu vakuutusyrityksiä koskevaa tilinpäätösdirektiiviä (IAD)). Jos esim. IAD:tä ei Suomessa vakuutustoimialalla kaikilta osin noudateta, on se suuri periaatteellinen muutos sääntelyssä. Tämän jälkeen vakuutustoimialan on kansallisesti vaikea/mahdotonta ennakoida toimialan kirjanpito-/tilinpäätössääntelyn tulevia muutoksia.

FK esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kirjanpitolain muutostyöryhmän mietintö

FK toteaa, että vakuutusyhtiölain ja vakuutusyritysten tilinpäätösasetuksen ja sijoitusten käypään arvoon arvostamisen koskevan asetuksen muutosehdotukset pohjautuvat osin ”Kirjanpitolain (KPL) muutokset”- työryhmän mietintöön, ei hallituksen esitykseen. Mietintö on lausunnolla 31.1.2015 saakka ja lausuntojen perusteella työryhmän ehdotukset saattavat vielä muuttua, joten STM:n esittämiin muutoksiin pystyy tässä vaiheessa ottamaan kantaa varauksellisesti. FK toteaa, että lopulliset muutosehdotukset hallituksen esityksen muodossa tulee ministeriön vielä laittaa toimialalle lausuttavaksi.

VYL 8 luvun muutosehdotukset

Viittaukset osakeyhtiölakiin tai kirjanpitolakiin

FK esittää, että voimassa olevan vakuutusyhtiölain viittaustekniikkaa kirjanpitolakiin ja osakeyhtiölakiin ei tässä vaiheessa muutettaisi VYL 8 luvun osalta. Muutoksen tarpeellisuutta tulisi harkita vasta sitten, kun asia avataan vakuutusyhtiölain kokonaisuudistuksen yhteydessä koko lain osalta (sama viittaussystematiikka sovelletaan nyt koko lakiin). FK toteaa myös, että esim. vakuutusyhtiölain 8 luvusta kumottavaksi esitetyt pykälät (esim. 10-13 §, 17§, 18§, 21§ jne.) sisältävät vakuutustoiminnan erityispiirteitä, joten suoraan osakeyhtiölakiin tai kirjanpitolakiin viittaamisella ei saavuteta oikeaa lopputulosta.

Vakuutusyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia säännöksiä on vakuutusyhtiölaissa, osakeyhtiölaissa, kirjanpitoaissa, STM:n tilinpäätösasetuksessa, kirjanpitoasetuksessa ja Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa. Se, että KPL:n ja OYL:n säännöksiä on kirjoitettu auki vakuutusyhtiölakiin, helpottaa ja varmistaa säännösten oikeaa

noudattamista, kun säädöksiä on monessa paikassa. Vakuutusyhtiölaissa on aikanaan haluttu selkeyden vuoksi säätää esim. tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä rahoituslaskelmasta erikseen omissa pykälissä. Tämä mahdollistaa toimialan erityispiirteiden huomioon ottamisen säännösten sisällössä. Toimintakertomuksen asiassisällössä onkin otettu huomioon vakuutustoimialan erityispiirteitä. Jos VYL:issä viitataan esimerkiksi suoraan osakeyhtiölakiin, ei vakuutustoimialan erityispiirteiden kannalta saavuteta oikeaa lopputulosta. Sama koskee sijoitusten käypään arvoon arvostamista (luokittelu ja arvostaminen) ja viittaamista yleisen toimialan kirjanpitolakiin. FK toteaa lisäksi, että vakuutusyhtiön varojen jakokelpoisuudesta/-kelvottomuudesta on omat säännökset vakuutusyhtiölaissa. FK esittää, että nykyistä VYL:in viittaustekniikkaa ei tässä vaiheessa muuteta.

Yleisen toimialan kirjanpitolain muutosten suoraan soveltaminen

FK esittää, että tässä vaiheessa vakuutustoimialan kirjanpitosäännöksiin tehtäisiin vain pakolliset/välttämättömät muutokset ja vain ne muutokset, jotka IAD:n edellyttää. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rahoitusvälineiden, sijoituskiinteistöjen ja biologisten hyödykkeiden merkitsemisestä vakuutusyrityksen tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen (615/2008) tulisi myös edelleen jättää voimaan.

Siirtyminen nykyisistä, kansallisista käyvistä arvoista esim. IFRS13 soveltamiseen tai nykyisen sijoitusten käyvän arvon sääntelyn muuttaminen siten, että standardeja sovellettaisiin suoraan, tulee tehdä harkiten, koska vakuutustoimialalla on kansainvälisten tilinpäätösstandardien muutosten johdosta edessä lähitulevaisuudessa useitakin muutoksia: IAS39 korvautuu IFRS9:llä (IFRS9:n tulee vielä sovittaa vakuutustoimialalle) ja IFRS4 vaihe II (vakuutussopimusstandardi) julkaistaan. Lisäksi vakuutustoimialalla parhaillaan saatetaan voimaan solvenssi II säännöksiä ja eläkelaitosten uusia vakavaraisuussäännöksiä. Lyhytaikaisten muutosten tekemistä sääntelyssä tulee välttää, kun jo muutoksista säädettäessä tiedetään niiden olevan väliaikaisia.

IAS39 on edelleen voimassa olevaa sääntelyä (ainakin 1.1.2018 saakka, ellei komissio hyväksy IFRS9:ää sovellettavaksi EU-alueella aikaisemmin) ja se on edelleen myös vakuutusyhtiöitä koskevan tilinpäätösdirektiivin (IAD) taustalla rahoitusvälineiden käyvän arvon sääntelyn osalta. FK kiinnittää huomiota myös siihen, että optio soveltaa IFRS -standardeja suoraan koskee tilinpäätösdirektiivin mukaan vain rahoitusvälineitä.

FK esittää, että tässä vaiheessa vakuutustoimialalle tehtäisiin vain pakolliset/välttämättömät muutokset.

Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon

Vakuutusyhtiölain kirjanpitosäännösten muutosesityksen perustelutekstissä todetaan, että ”*Tilinpäätösdirektiivissä on säännökset, jotka koskevat käypään arvoon arvostamista. Vuonna 2001 tilinpäätösdirektiiviä (78/660/ETY) täydennettiin säännöksillä, joilla rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon (muutosdirektiivi 2001/165/EY). Myöhemmin vuonna 2003, direktiiviä muutettiin uudelleen siten, että myös sijoituskiinteistöt ja biologiset hyödykkeet voitiin arvostaa käypään arvoon (muutosdirektiivi 2003/511/EY). Tällä direktiivillä muutettiin myös vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiiviä siten, että molempien muutosdirektiivien säännökset tulivat koskemaan myös vakuutusyrityksiä. Nämä muutokset olivat lisäyksiä vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiiviin, eikä käyvän arvon arvostamista koskevia silloin voimassa olevia säännöksiä muutettu.*”

Edelliset muutokset, jotka olivat lisäyksiä, tulivat vakuutusyhtiöiden tilinpäätösdirektiiviin muutosdirektiivin 2003/51/EY kautta. Ne eivät poistaneet aikaisemmin direktiivissä ollutta käyvän arvon arvostuksen mallia. Suomessa säännökset muutettiin niin, että arvostettaessa sijoitukset käypään arvoon, arvostussäännökset pohjautuivat muutosdirektiivien mukaiseen käyvän arvon määrittelyyn, joka puolestaan perustui IAS 39 periaatteisiin. Käytännössä käyvän arvon määrittelyn muutos ei tuonut merkittävää muutosta vakuutusyhtiöiden sijoitusten arvostamiskäytäntöihin. Muutokset myös liitetietovaatimukseen olivat vähäisiä.

Nyt vakuutusyhtiöiden tilinpäätösdirektiiviin ei ole tullut muutosta muutosdirektiivin 2003/51/EY tapaan, vaan on tulkittu, että uuden direktiivin 2013/34/EU muutokset koskevat myös vakuutusyhtiöitä. Uuden direktiivin 2013/34/EU muutokset ovat lisäyksiä. Tämä todetaan lausunnolla olevassa kirjanpitolain muutosesityksessä: ”*Uuteen konsolidoituun tilinpäätösdirektiiviin 2013/34/EU, lisättiin 8 artiklan 6 kohtaan säännös, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että rahoitusinstrumentit kirjataan ja arvostetaan ja niitä koskevat tiedot esitetään tilinpäätöksessä asetuksella EY 1606/2002 hyväksytyjen kansainvälisten IFRS -tilinpäätösstandardien mukaisesti*”. Mikään vanha säännös käypään arvoon arvostamisesta ei siis poistu tai muutu. Näin ollen ei ole mitään pakottavia perusteita muuttaa vakuutusyhtiöiden arvostussäännöksiä 2003/51/EY artiklan 8 (6) mukaiseksi tilanteessa, jossa vakuutusyhtiöillä on meneillään vaativa ja merkittävä vakavaraisuussääntöjen uudistus solvenssi I vakavaraisuuskehikosta solvenssi II vakavaraisuuskehikkoon ja eläkelaitosten uusien vakavaraisuussääntöjen toteuttaminen käytännössä.

Lisäksi kansallisesti tulee ensin myös ratkaista eläkelaitosten sijoitusten käypään arvoon arvostamisen sääntely.

Käypä arvo kirjanpidossa

Nykyiset vakuutustoimialan kansalliset käypään arvoon arvostamista koskevat säännökset (STM - FIVA) pohjautuvat IAS39:n säännöksiin, jotka ovat vielä voimassa (ainakin 1.1.2018 asti). IAS39 on edelleen vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin (IAD) käypään arvoon arvostamisen taustasäädös. Nykyisiä käypien arvojen systematiikkaa ja käypien arvojen soveltamisen oikeellisuutta on myös kansallisesti tarkastettu vuosia (VVV, FIVA, tilintarkastajat).

FK kiinnittää huomiota siihen, että solvenssi II tasolla 2 komissio on säätänyt vakuutusyrityksille option soveltaa vielä ”tilinpäätöksessä käytettyjä kansallisia käypiä arvoja” myös solvenssi II -- laskennassa. STM poistaa esittämillään muutoksilla (VYL+asetukset) suomalaisilta vakuutusyrityksiltä mahdollisuuden käyttää tätä arvostamiseen liittyvää optiota. Suomessa tulisi vakuutusyritysten saada käyttää tätä optiota solvenssi II-- laskennassa ja siten soveltaa edelleen tilinpäätöksessään voimassa olevia ”kansallisia käypien arvojen säännöksiä”. Suomessa kuten muuallakin EU-jäsenmaissa tulee vakuutustoimialan saada hallittu siirtyminen (sisältö ja ajankohta) kansallisista käyvistä arvoista kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaiseen käypään arvoon (IFRS13-käyvän arvon standardi).

Komissio lienee säätänyt esim. solvenssi II -- arvostamiseen liittyvän option tarpeeseen: EU-alueella vakuutusyritykset eivät juurikaan laadi IFRS-erillistilinpäätöksiä, eikä myöskään Suomessa ole yhtään vakuutusyritystä, joka laatisi IFRS -erillistilinpäätöksen ja soveltaisi

siten esim. IFRS13:sta. Siirtyminen uuteen arvostamissystematiikkaan ja siirtymisen ajankohta tulee päättää toimialalla itsenäisesti ja siten, että otetaan huomioon kaikki tiedossa olevat, tulevat muut asiaan vaikuttavat säädösmuutokset. Uusi arvostamissystematiikka kuitenkin lisää vakuutusyritysten hallinnollista taakkaa, mm. siten, että mallien käyttäminen arvostamisessa lisääntyy. Tämä muutos taas vaatisi atk-järjestelmien muutoksia, paljon hallinnollista työtä ja lisäksi tietotekniikkakustannuksia.

Nykyinen käypään arvoon arvostaminen (IAS39) ja siihen sisältyvä käypään arvoon arvostamisen systematiikka on sallittu edelleen myös esim. uuden tilinpäätösdirektiivin (yleinen toimiala) mukaan. Tilinpäätösdirektiivin mukaan optio soveltaa IFRS-standardeja suoraan koskee vain rahoitusvälineitä. Yleinen toimiala päätti käyttää tätä optiota. Vakuutustoimialan tulisi tehdä IFRS –standardien soveltamisesta suoraan rahoitusvälineisiin ja arvostamisasiasta itsenäisesti toimialan oma ratkaisu (sisältö ja ajankohta).

STM:n VYL 8 luvun muutosten perustelumuiotiossa todetaan ” Käyvän arvon määrittelyjen osalta huomioitaisiin lisäksi vakuutusyhtiölain 10 luvun säännökset markkinaehtoisesta arvostamisesta, jotta vakuutusyhtiöt vältyisivät tilanteelta, jossa heidän ulkoisessa raportoinnissa samat varat esitettäisiin eri tavalla arvostettuina riippuen siitä, onko kyse tilinpäätösraportoinnista (tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävistä käyvistä arvoista) vai Solvenssi II mukaisesta vakavaraisuusraportoinnista”. Lisäksi perustelutekstissä todetaan, että ”Myös solvenssi II direktiivin mukaisesti markkinaehtoisesti arvostettujen sijoitusten esittäminen tilinpäätöksen liitetiedoissa, voidaan katsoa antavan vastaavalla tavalla oikean ja riittävän kuvan kuin nimenomaisesti vain IFRS –standardien”. STM sallisi esittää vakavaraisuuslaskennassa käytetyt käyvät arvot tilinpäätöksen liitetiedoissa sijoitusten käypinä arvoina. FK toteaa, että SII käyvät arvot eroavat kirjanpidollisista käyvistä arvoista, esim. niiden tase-erien osalta, jotka on arvostettu ns. ”SII-käypään arvoon”. Useamman käyvän arvon käyttö on omiaan aiheuttamaan virheitä sekä epäselvyyksiä tilinpäätösten ja muiden raporttien käyttäjissä. FK ei kannata ehdotusta. Ks. myös kohta STM:n ja FIVAn asetuksen antovaltuudet.

Rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostaminen (15 § ja 17 §)

STM esittää, että ”käyvän arvon arvostusta tilinpäätöksessä ei enää voitaisi soveltaa muihin sijoituksiin kuin rahoitusvälineisiin ja sijoituskiinteistöihin” ja että Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rahoitusvälineiden, sijoituskiinteistöjen ja biologisten hyödykkeiden merkitsemisestä vakuutusyrityksen tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen (615/2008) kumotaan.

FK esittää, että vakuutustoimialan sijoitusten käyvän arvon sääntelyyn (rahoitusvälineet, sijoituskiinteistöt tai biologiset hyödykkeet) ei tehtäisi muutoksia nyt, vaan tarvittaessa vasta sitten, kun esim. komissio on hyväksynyt rahoitusvälineitä koskevan IFRS9:n sovellettavaksi EU-alueella. IFRS9 korvaa tulevaisuudessa IAS39 (rahoitusvälineet luokittelu ja arvostaminen) säännökset. Komissio ei ole vielä hyväksynyt IFRS9:ää. Komission hyväksymisen jälkeen vakuutustoimialan tilinpäätösdirektiivin taustalla oleva kansainvälinen tilinpäätösstandardi IAS39 muuttuu IFRS9:n säännöksiksi (mistä seurannee muutoksia IAD:hen). Komission hyväksymisprosessilla saattaa olla vaikutusta myös IAD:n yksityiskohtaiseen sisältöön. IAD sallii myös nykyisten vakuutustoimialan sijoitusten käyvän arvon säännösten soveltamisen edelleen.

STM toteaa, että biologisia hyödykkeitä ei tällä hetkellä ole arvostettu käypään arvoon. FK toteaa, että vakuutusyhtiöillä on suuria metsäomaisuuksia sijoituksissa ja jatkossakin tulee olemaan. FK:n mielestä sijoitusomaisuuden metsille tulee edelleen sallia käyvän arvon arvostus.

STM perustelee sijoitusten käypään arvoon säännösten muutoksia mm. siten, että vakuutusyhtiöt eivät ole käyttäneet mahdollisuutta arvostaa sijoituksia taseessa käypään arvoon. FK toteaa, että tätä mahdollisuutta ei ole voitu käyttää, koska verosäännökset eivät vakuutustoimialalla tue kaikille vakuutuslajeille tällaista arvostamistapaa. Esimerkiksi pankkitoimialalla on aikanaan verosäännöksiä muutettu siten, että se tukee toimialan käypään arvoon arvostamista tilinpäätöksessä.

Yleisen korkotason muutos (16 §)

Lausunnolla olevassa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 8 luvun 16 § 2 momenttia koskien joukkovelkakirjalainojen arvostusta. Mahdollisuus arvostaa joukkovelkakirjalainat jaksotettuun hankintamenuon perustuu direktiivin 91/674/ETY (IAD) artiklaan 55. Sen mukaan jäsenvaltiot voivat sallia, että joukkovelkakirjalainat ja muut kiinteätuoitoiset arvopaperit voidaan arvostaa taseessa erääntyessä maksettavaan arvoon. Kun niiden hankintamenu em. arvoa suurempi tai pienempi erotus jaksotetaan kuluksi tai tuotoksi arvopapereiden juoksuaikana. Tältä osin vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivissä ei ole tapahtunut mitään muutosta, joka edellyttäisi säännöksen muuttamista.

FK toteaa, että direktiivin 91/674/ETY artiklan 55 samoin kuin sen vakuutusyhtiölakiin implementoinnin perusteena oli se, että vakuutusyhtiöiden vakuutustekninen vastuuelka ulottuu kymmenien vuosien päähän erityisesti eläke- ja henkivakuutusyhtiöissä, mutta myös vahinkovakuutusyhtiöissä. Vastuuelkaa katetaan pitkällä rahoitusmarkkinavälineillä, joiden kanssa ei käydä aktiivisesti kauppaa. Kun vastuuelkaa ei diskontata markkinakoroilla, on vakuutusyhtiöille annettu direktiivitasolla mahdollisuus arvostaa rahoitusmarkkinavälineet vastaavasti jaksotettuun hankintamenuon. Yleisen korkotason vaihteluita ei tarvitse huomioida joukkovelkakirjalainojen kirjanpidon arvostuksessa sen aiheuttaman ”mismatchin” vuoksi. Kun vastuuelan eikä rahoitusmarkkinavälineiden jaksotettuun hankintamenuon arvostuksen osalta ole tapahtunut muutosta direktiivissä, ei ole säännöspohjaista syytä muuttaa perusteltua arvostuskäytäntöä. Kun aikanaan siirrytään suomalaisessa tilinpäätöskäytännössä arvostamaan vastuuelka käypään arvoon, tilanne on täysin toinen.

FK toteaa lisäksi, että muut kuin yleisen korkotason vaihtelusta johtuvat arvonalentumiset ovat lähellä kirjanpitolaissa olevaa arvonalentumisen pysyvyyden vaadetta. Luottokelpoisuuden heikentymisestä johtuva arvonalentuminen on todennäköisesti pysyvämpää kuin korkotason vaihtelusta johtuva arvonalentuminen.

FK ei kannata muutosta. Säännös on nykyisellään IAD:n mukainen. Muutos vaatisi järjestelmien muutosta ja paljon hallinnollista työtä. Lisäksi muutos olisi lyhytnäköistä sääntelyä, koska tavoitteena on kuitenkin ennen pitkää siirtyä käypien arvojen mukaiseen arvostamiseen.

Johdannaissopimusten arvostaminen käypään arvoon (18 §)

Nykyistä sääntelyä ei tule muuttaa, kuten ei muissakaan sijoituksissa.

Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus (20 §)

FK kannattaa 20 §:n 3 momentin muutosehdotusta.

FK kysyy, miksi kirjanpitolain työryhmän mietinnön 6 luvun 1 §:n 5-6 momentteja ei esitetä sovellettavaksi vakuutusyrityksen konsernitilinpäätökseen?

Konsernitilinpäätöksen sisältö ja emoyhtiön toimintakertomuksessa esitettävät tiedot (21 §)

Ko. pykälä ehdotetaan kumottavaksi ja sen sijaan sovellettaisiin KPL:n 6:2.1 momenttia. Momentissa todetaan, että ”*konsernitilinpäätökseen sovelletaan 3 - 5 lukua ottaen huomioon sen erityispiirteet tilinpäätökseen verrattuna*”. Kyseessä on viittaus KPL:n 3-5 lukuun. VYL:n 1§:n 2 ja 3 momenteissa luetellaan KPL:n 3-5 luvun pykälät, joita ei sovelleta vakuutusyhtiöissä. FK kysyy, ”Onko tässä ristiriitaa?”.

Työeläkevakuutusyhtiön yhdistely konsernitilinpäätökseen (23 §)

STM esittää, että VYL 23 §:ää muutettaisiin siten, että pykälä koskisi jatkossa vain vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen laatimista ja kiello yhdistellä työeläkevakuutusyhtiön tietoja muun yhteisön konsernitilinpäätökseen poistettaisiin. FK esittää, että nykyisen pykälän sanamuotoa ei muutettaisi. FK:n toteaa, että erityislainsäädännössä voidaan ko. asiasta säätää. FK:n käsityksen mukaan säännöksissä ei ole tapahtunut sellaista muutosta, minkä vuoksi asia pitäisi muuttaa. Tälle asialle on ollut sektorikohtainen erityistarve ja siitä on katsottu olevan tarkoituksenmukaista säätää erityislaissa.

STM:n asetuksenantovaltuudet ja FIVAN määräyksen antovaltuudet (28 § ja 29 §)

FK esittää, että VYL 28 §:ää ja 29 §:ää ei muutettaisi.

STM toteaa perustelutekstissä käyvän arvoon arvostamisen määräyksistä, että ”*Finanssivalvonta voisi sallia, että solvenssi II direktiivin nojalla annettuja 2-tason helpotuksia sovellettaisiin myös tilinpäätöksessä, kun kyse on sijoitusten markkinaehtoisista käyvän arvon määritysperiaatteista. Tämä tarkoittaa, että vakuutusyhtiölain 10 luvun mukaisen markkinaehtoisesta arvostamisen mukaan arvostetut sijoitukset voitaisiin esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa samaan arvoon kuin mihin ne arvostetaan solvenssi II mukaisessa vakavaraisuustarkastelussa, kun Finanssivalvonta katsoo että oikea ja riittävä kuva ei vaarannu.*” FK kiinnittää huomiota siihen, että solvenssi II käypiä arvoja käytetään vakavaraisuuslaskennassa ja ne eroavat kirjanpidollisista käyvistä arvoista, esim. niiden tase-erien osalta, jotka on arvostettu ”SII-käypään arvoon”. Useamman käyvän arvon käyttö on omiaan aiheuttamaan virheitä sekä epäselvyyksiä tilinpäätösten ja muiden raporttien käyttäjissä. Kansallisesti vakuutustoimialalla kirjanpitovelvollisella on sijoitukselle vain yhdet käyvät arvot. Ja nämä käyvät arvot perustuvat koko toimialalla samaan ”systematiikkaan”.

Sivuliike (40 § ja 40a §)

FK kannattaa ehdotuksia.

STM:n asetus vakuutusyritysten tilinpäätöksestä

Solvenssi II

FK toteaa, että solvenssi II:sen säännöksistä johtuvat muutokset on tarpeellista tehdä. FK toteaa lisäksi, että tilinpäätösasetuksen 11 §:n 6)-kohtaan on jäänyt tunnusluku ”vastuunkantokyky prosentteina”, joka tulisi myös poistaa. Vastuunkantokyky-tunnuslukuhan lasketaan suhteuttamalla vakavaraisuuspääoma vakuutusmaksutuottoihin.

Vakuutusyrityksen riski-informaatio

Vakuutusyrityksen riskejä koskeva informaatio tulee nykyiseen tapaan saada antaa tilinpäätöksen liitetiedoissa. Vakuutusyritykset ovat kansallisesti jo vuosia antaneet erillisen riskejä koskevan informaation tilinpäätöksessään erillisessä liitetiedossa. Asia on toimialan oma tilinpäätöskäytäntö. FK toteaa myös, että jatkossa henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt antavat niiden toimintaa koskevista riskeistä informaatiota myös solvenssi II:n mukaisessa julkisessa raportissa (SFCR). Tulevaisuudessa tulee riittää, että tieto annetaan yhdessä paikassa ja vain kerran. SII säännösten mukaisesti tietojen antaminen kahdessa eri paikassa voidaan välttää ns. viittaustekniikalla eri asiakirjojen välillä (esim. viittaamalla SII SFCR:stä tilinpäätöksen riskejä koskevaan liitetietoon).

TyEL-vakavaraisuus

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuustermien muuttaminen uusien vakavaraisuussäännösten mukaisiksi on kannatettavaa.

Satunnaiset tuotot ja kulut

FK ei kannata satunnaisia tuottoja ja kuluja koskevan rivin poistamista vakuutusyhtiöiden tilinpäätöskaavasta, koska IAD ei ole muuttunut esitetyllä tavalla. Tämän vuoksi viittausta kirjapitoasetuksen 2 luvun 3 §:n satunnaisten tuottojen ja kulujen liitetietoon ei myöskään tule tehdä.

Pääomalainat

FK ei kannata pääomalainoja koskevan rivin paikan muuttamista tasekaavassa. Yleisen toimialan tilinpäätöskaavassakaan pääomalainoja ei ehdoteta siirrettäväksi omaan pääomaan, toisinkuin STM:n asetuksen perustelumuiistiossa todetaan (”Kirjanpitolain 4 luvun 8 §:n mukaan pääomalainat merkitään omaan pääomaan”).

Yhteistakuuerä

FK kannattaa yhteistakuuerän poistamista tilinpäätöskaavoista, koska vahinkovakuutusyhtiöiden ei ole vuoden 2010 jälkeen enää tarvinnut varata taseisiinsa yhteistakuuerää.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Esko Kivisaari
Varatoimitusjohtaja